

Aan deze gevaren is Wiegman in sommige zijner laatste werken niet geheel ontkomen, maar ik twijfel niet, of hij zal ook hierin tot een oplossing raken. Want hij beschouwt zich niet als een „arrivé”, maar zoekt met alle eerlijkheid en kracht, die in hem zijn, naar steeds vollediger uiting van het schoonheidsideaal, dat hij zich droomt.

Wiegman wil, wat hij te zeggen heeft, met kracht zeggen, met een geweld, dat niets ontziet. En zoo wierp hij, in 1926, die teekening op het papier, als met de vuist er op gezet, van „de Blinde”. Ik vind dit te behooren tot het allerbeste, dat Wiegman heeft gemaakt. Het is een geaquarelleerd portret van een blinden man, die ondanks zijn gebrek een enorme vitaliteit behield. Een der blinde oogen staart dof en open. Maar de kop is krachtig opwaartsch geheven op den gespierden nek. Resoluut, als een uitdaging, staat de mond in het gelaat en dat fel-levende is er zelfs in en om de doode oogen. Het is een blinde, die van zijn leven nog het beste maakt wat er van te maken is, die niet zijn gebrek cultiveert of beklagt, maar krachtig voortleeft met de hem restende zintuigen. Denkt men zich dit beeld naast die van anderen, Breughel's droeve stoet van struikelende blinden, Eekman's blinde strompelaar langs een heg, Van der Leck's blindeman, die geleid wordt door de dorpsstraat, dan is Wiegman's visie er eene, welke men naast deze andere grootsche concepties kan zetten. Zoo'n werk als dit komt in eens, in één machtige opstuwung van al wat een kunstenaar tot de daad brengt, tot stand.

* * *

Nu gaat Wiegman verder op zijn weg. Daar in den noordwesthoek van Limburg, in Thorn, zoekt hij de stilte om zijn werk groot en zuiver te houden en het te verdiepen. Hij zoekt het primitieve van sommige dorpsmensen weer te geven met zoo primitief mogelijke middelen en tegelijk werkt hij aan een groote portretgroep, waarin hij wil breken met wat wij noemen „gelijkenis”, waarin hij het geestelijk wezen der figuren wil verbeelden.

Een moeilijke opgaaf, deze laatste; er liggen gevaren op den weg, zooals ik hierboven al zeide en ik hoop, dat Wiegman deze te boven zal komen. Te veel heerscht in onze moderne schilderkunst een neiging naar de „aller-individueelste uiting”, welke meer en meer het volk van de kunst vreemdt. Wij moeten weer komen tot een kunst, welke natuurlijk opwelt, onberoerd door exotismen als negerplastiek, en welke niet ineen schrompelt onder louter-verstandelijke bijmengsels. Honderd jaar geleden gold de techniek als het een en het alles van de schilderkunst, thans beleven wij een ander uiterste: de techniek is niets, de geest, de bedoeling is